

Tape 12 Annie Kolles en Iets Miedema

Iets:

Ik had het een paar jaar terug van Ko gekregen want ik had het zelf helemaal niet en nou het is werkelijk heel leuk en ik denk dat vinden de anderen vast ook leuk. Maar dan weten jullie dat dat er nog tussendoor moet.

Van G:

Zeg An als je nou terugblijkt, ik hoor je net zeggen we zijn allemaal wat ouder geworden, heb jij dat gevoel ook, hebben ze je lijf met je ouder worden vertimmerd, is je gezondheid goed?

An:

Nu wel. Maar er is wel al veel aan mij getimmerd hoor.

Van G:

Wat?

An :

Ja, hier en hier en daar en hier. Een buikoperatie, een blinde darmpje, dat is niet zo hevig, nou en als dit en een schildklier operatie.

Van G:

En je hart?

En mijn hart ja. Ja dat is dit z0. Dat zagen ze door dat borstbeen en dan.....

Maar je voelt er zelf niks van en als je bijkomt voel je er ook niks van want je krijgt de eerste paar dagen krijg je morfine, nou dat is heerlijk.

Van G:

Wat heb je nou aan je hart?

An:

Een nieuwe hartklep Dat is een stukje varkenshuid.

Van G:

Ik ben blij dat je er gezond zit.

An :

Nou met de nodige tabletten natuurlijk. Dat wel.

Ik heb ze uit voorzorg ook allemaal mee. Ik heb tegen Willem gezegd het zit in die tas en als er wat gebeurt en ik moet naar het ziekenhuis dat moet mee.

Van G:

Je bedoelt omdat je nu van Drenthe naar Oosterleek gaat?

An :

Ja want je weet het nooit en als ik niet bij bewustzijn ben dan.....Voorzorg.

Van G:

Maar denk je dat het je zal emotioneren of zo?

An:

Nee, een ongeluk met de auto dacht ik meer aan.

Ja het heeft wel veel emoties bij me losgemaakt.

Dat zal er wel in staan denk ik. Want zij heeft alles opgeschreven.

Van G:

We moeten maar met de deur in huis vallen.

Jullie hebben een zender weggebracht samen?

An :

Ja. Ieder de helft. want als er een van ons gepakt werd dan hadden ze een halve zender en daar hadden ze niks aan. Zo werd er geredeneerd. En er is nog iets heel moois. Dat boekje. Daar staat iets heel moois in. dat voel me nu op, daar heeft iets een verhaal ingeschreven wat ons gebeurd is en dat begint zo. "Op een dag worden we bij Evert ontboden" Wij werden ontboden en we deden precies wat gedaan moest worden.

Iets :

Het is mij nooit zo opgevallen maar An die zegt je werd onboden nou ja.....

Maar ja zo was het. En we zijn toen naar de Zomerdijk gegaan, maar ik wist niet waar ik heen moest, An die wist waar ze heen moest en die zei tegen mij rij maar 200m achter me en we zien wel waar je terechtkomt. En ik raakte An kwijt. Op een geven moment ze gaat de hoek om en ik wist niet precies waar we heen moesten en ik denk nou waar ze belandt is mag Joost weten en ik ben over Bobbeldijk gegaan naar de Zomerdijk en jij bent over het Wadwaai gegaan waarschijnlijk. En toen kwam ik daar en geen An. Ik denk ja wat moet ik hier nou. Ik weet niks. En toen liep er een lange magere man en ik zeg weet U misschien wie hier in het verzet zit. Hij heeft helemaal niks gezegd en deed alleen maar zo. Dat huis was het. Ik heb mijn zaakje afgegeven. Later zei An tegen me ik heb een tijd in de wal gelegen om op je te wachten maar je kwam maar nooit ik ben maar weer naar huis gegaan. Maar hij kwam op zijn plek.

Van G:

Ben jij toen later gekomen?

An:

Nee ik was er al.

Iets:

Jij was er eerst geweest, dus ze zaten min of meer al op mij te wachten en die man waar ik het aan vroeg die kwam daar van het pad af dus die was iemand die ook in de organisatie zat, maar ja dat wel stom toevallig natuurlijk.

Van G:

Nou noem je een klip en klaar voorbeeld van koerierster zijn. dat waren jullie dus allebei?

Iets:

Ja, An was de eerste koerier hoor en als er wat extra bij gedaan moest worden dan werd ik er bij geroepen.

An:

We wisten van elkaar niet wat we deden, behalve als we het samen deden.

Ja ook gewone dingen als krantjes ophalen en dan verdelen tegen mensen die ze weer huis aan huis brachten. Ik ben ook wel s'nachts uit mijn bed gehaald en dan moest ik van Wijdenes hier naar de pastorie met een briefje in mijn schoen.

Ja ik ben wel eens Duitsers tegengekomen, dan kroop ik in de wal maar ik ben toch altijd naar huis gekomen en toen was ik toch ergens wel bang, ik heb in mijn broek geplast toen.

Van G:

Bang zeg je?

An:

Ja je plast niet zomaar in je broek. Maar ik was eigenlijk nooit bang.

Iets:

Je was nooit bang.

Het was spanning die had je maar echt bang, ik geloof het niet dat ik echt bang geweest ben hoor.

An:

Het huzarenstuk was toch eigenlijk wel in Edam op die brug.

We weden bij Ko ontboden dus met een stel koeriersters, ja om zeven uur, fietstas mee, en daar deden ze wat in, wortelen en uien bovenop, en we moesten naar Amsterdam dat wisten we maar in Edam moesten we op een brug wachten en dan kwam er iemand en die zou zeggen het hoe en het wat. En wij waren daar en er kwam niemand.

Ik zeg weet je wat, het Pen van het elektrisch die had een verbinding met de ondergrondse dat net werd gebruikt, ik zeg ik zoek iemand van het Pen op en dan zeg ik waar blijven jullie. Dus heb ik een voorbijganger op de weg gevraagd waar de woont de medewerker van de Pen, nou daar zei hij en daar heb ik aangebeld en dat was raak.

Iets:

Ja dat was wel stomtoevallig.

An:

Ja maar dat was logisch denken.

Van G:

En toen:

An:

En toen heeft hij ons meegenomen naar Katwoude en daar werden de spullen uit de fietstas gehaald en er gingen wapens onderin.

Iets :

Maar wij zagen daar niks van. Wij bleven buiten staan wachten. En die mannen die kwamen en die haalden die fietstassen leeg en deden daar weer wat anders in en we kregen weer een nieuw adres en dat was een klooster in Amsterdam.

An:

Ik dacht misschien krijgen wat eten of te drinken, nee dus. Ze hadden niks denk ik.

Iets:

We werden niet eens uitgenodigd om binnen te komen, we konden in de hal blijven staan en we waren de hele dag al op de fiets onderweg en we hadden nog niet gezeten en ook daar konden we in de hal blijven staan en ons zaakje lossen en hup op de fiets.

Maar toen was het ondertussen 6 uur en na 6 uur voeren er geen ponten meer en wij moesten over het IJ. En toen waren er roeiboortjes en die kon je huren zeker en daar konden 3 mensen in en drie fietsen en we waren met zijn zessen dus 2 bootjes en die hebben ons over het IJ geroeid en toen was het ondertussen een uur of halfzeven, zeven uur, en we moesten voor acht uur binnen wezen en toen moesten we dus nog helemaal naar Hoorn. En wij racen en racen en we zeiden als we nou maar voor 8 uur door Hoorn zijn dan hebben we geen last meer. Nou warempel we waren net door Hoorn, vertel jj het maar verder.

An:

Toen werd er geschoten en we werden aangehouden door een stel Duitse militairen en handen hoog, en die onderzochten die fietstas daar zat niks meer in, had ik zo'n groen tasje weet ik nog en daar zat iets langs in en ze voelden en doen het open, nou dat was een kam dat was niet erg. Maar er was ook nog iemand bij die had een heel groot pak achter op de fiets, dat had ze meegekregen uit Amsterdam en dat was met touwen vastgebonden en dat zat stevig vast was er was niemand een mes had, nou dat geloofden ze en toen mocht ze door. En dat was verband voor de ploeg natuurlijk als er en ongeluk zou gebeuren.

Iets:

Maar dat wisten wij niet. Wij dachten natuurlijk dat er ook wapens in zaten.

Wij wisten niet wat er in die doos zat het werd je meegegeven mar je wist nooit wat.

Pas dat we thuis waren toen werd de doos opengemaakt en toen bleek er verband in te zitten. We hebben wel angstige tijden gehad hoor. Ik zie nog die fiets van Mijnheer

Klatteren, want het was handen hoog en ik stond zo een beetje en een hele grote schreeuw,

nou daar kletterde mijn fiets. Ja, en toen was het hal negen dat we thuis kwamen en toen moest ik ook zo verschrikkelijk nodig want we hadden de hele dag geen gelegenheid om naar de WC te gaan. Je was de hele dag van 7 uur tot halfnegen toe gewoon in de weer geweest.

An:

Maar heb jij er nog vaak aan gedacht? In het begin werd je meegenomen door alles wat er anders was, werk en andere mensen. Jaren niet meer aan gedacht, echt. Dat boekje dat heb ik ook en ik heb echt het boekje moeten zoeken want toen mijnheer Remmelt er was heb ik die boeken niet eens van tevoren gelezen, ik ben later pas weer op zoek gegaan. Jij had er nog meer moeite mee als ik denk ik. Jij was er erg door geemotioneerd dat het allemaal weer boven kwam. Hier in het dorp hebben we er toch meer mee geleefd, maar jij doordat je hier vandaan gegaan bent dat je het toch ver weg gestopt hebt.

An:

Ja onbewust.

Van G:

Nou hebben jullie een paar keer gezegd het was toch wel angstig en ik kan me daar wel wat bij voorstellen want ik krig al rillingen bij een Duitse helm, wat is dat nou die angst? Als je daar staat met je fiets en je weet niet wat er in dat pakje zit?

An:

Ik geloof niet dat ik zo angstig was.

Iets:

Ja toen ben ik wel angstig geweest want die Duitsers schoten op ons, tenminste op ons, ze schoten tegen de vloer, over de weg en ze schoten in de lucht.

An:

Ik haalde altijd een rol kranten een dorp verder op bij Dikkie Laan vandaan, maar toen was ik een keer naar Enkhuizen geweest ook wel om iets voor Ko te regelen denk ik, en toen kwam ik terug en toen kwam ik langs dat huis en ik denk ik haal die kranten op want anders moest ik eerst naar Wijdenes en dan weer terug maar ik had geen tas bij of niks dus ik die rol illegale kranten onder mijn arm genomen en toen kwam er een Duitse legerwagen aan, open, het was al in het voorjaar, en die stopte en die vroeg de weg naar Enkhuizen, en ik had die rol kranten onder mijn arm, maar ik denk dat ze meer naar mijn blonde haren en mijn blauwe ogen hebben gekeken, dan ik bang was geweest dan was ik er bij geweest maar ik was niet bang. Ik was helemaal niet bang. Ik heb ze netjes de weg gewezen naar Enkhuizen en daar ging het weer.

Iets:

Ja want ze kwamen altijd om een bepaald iets maar als ze niet om mensen kwamen of zo dan kon het geen last ook. Ze zijn een keer bij jullie op de boerderij geweest om een kaas terwijl jullie dachten dat ze misschien ergens anders om kwamen.

An:

Ja, dat was om een uur of zes. We waren klaar met het werk, het was donker toen, het was vrij vroeg in het jaar, en mijn vader die was in de voor slaap kamer zich aan het verkleeden en die komt naar de keuken waar de jongens zaten, mijn moeder en ik en die zei er staat een Duitse wagen met draaiende motor en gevaarlijk. Dus de jongens zijn op hun kouzen allemaal het land ingegaan, uren zijn ze weg gebleven en toen werd er gebeld. Ik heb de lantaarn genomen en ben naar de deur gegaan en toen zeiden ze dat ze huiszoeking kwamen doen nou dat kon absoluut niet, want als ik goed nadenk dan denk ik dat de wapens op de koe stal zolder lagen die ene nacht, dus dat kon niet en ik zei bij wie moeten jullie dan zijn en dat wisten ze kennelijk niet dus toen is er een weer naar de straat gegaan en die kwam met een naam terug, bij Kolles moeten we zijn, ja wie is dat geweest maar dat kom je nooit aan de weet natuurlijk en toen wilden ze eten en toen ben ik naar het slaapkamertje gegaan en heb een schaal boter van de linnenkast gepakt en aan hun gegeven. Toen wilden ze nog kaas en toen moest ik naar boven met de lantaarn, en wat zie ik daar zon groen legerblik met biscuit staat daar in het volle licht, dat heb ik achter de schoorsteen gezet en ik denk als jullie naar boven komen om te zoeken.....ik wist dat onder een van de bedden van de jongens een pistool lag dat heb ik nog in mijn hand gehad, ik denk ik schiet jullie dood, maar dat is natuurlijk ook vrij link want dat gebeurde daarna, toen heb ik een paar kazen gepakt en ze kwamen naar boven en toen heb ik die kazen naar ze toe gegooid en nou dat was het. Toen moest ik mee naar buiten en toen wilde ze nog een varken, ik zeg maar dat kan niet want ik zeg hier staat een bord mond en klauwzeer en die beesten zijn ziek die kun je niet eten maar dat mond en klauwzeer sloeg op de koeien. Ja en daarna heb ik gehuild en het hele gekke was, toen was er ineens een hele gewapende ondergrondse ploeg buiten. Dus waarschijnlijk die man die de naam gezegd heeft heeft ze toch gewaarschuwd.

Als het fout gegaan was dan was er een gevecht uitgebroken. Maar het is goed gegaan. Maar ik toonde geen angst toen. Maar daarna heb ik gehuild, toen was ik overstuurd ja, dat weet ik nog wel.

Iets:

Ja ik dacht eigenlijk dat toen dat geval bij jullie dat Henk Rumkorf er ook, ik dacht dat die.....een pistool of zo.....er bij geweest was of niet?

An:

Ik weet niet of hij thuis was want die was veel weg, die was het hoofd van de bewaking. Ja die was bij ons in huis ondergedoken en nog een paar. En wisselend ook.

Vaak dat ze eerst bij ons kwamen en dan omdat het al zo vol was werden ze laten doorgestuurd. En dan al die mensen die om eten kwamen en op de koe stal zolder in het stro beleven slapen maar wel bij ons aten. En soms kon dat natuurlijk niet als er een dropping kwam dan moest je ze doorsturen.

Iets:

Dat was bij ons ook zo. Wij waren ook een doorgangshuis voor onderduikers.

We hadden nog een onderduiker die zijn vader was NSB-er. Piet Slot weet je wel?

Die jongen die kwam bij ons, een jonge jongen, broek kapot en weet ik wat want hij was gevlucht uit Duitsland, een hele aardige jongen. Nou op een gegeven moment vroeg hij aan mijn vader of ze vader en moeder een keer op bezoek mochten komen. Ja natuurlijk. Maar toen zegt hij maar U moet niet over de politiek praten hoor, U moet niet over politiek praten met mijn vader, nou ja dat kon mijn vader toch niet laten dus die sprak over de politiek. Later vroeg hij een dag vrij want toen moest hij naar Heemstede en nou ja goed dat kan ook natuurlijk, hij had een vriendinnetje in Purmerend en die zou hij eerst ophalen en die ging mee, zijn vriendinnetje kwam wel vaker logeren bij ons ook....In de oorlog in het begin nog 42 - 43, toen bleek dat zijn zus ging trouwen met een dochter van Seys-Inquart, nee niet van Inquart maar van Ros van Tonningen en het was een enorm feest in Wassenaar. Mijn vader was razend, hij zegt dat je daar naar toe gaat dit en dat en wie weet wat er van komt, nou ja maar hij moest er toch naar toe en s'avonds kwam hij terug en we zeiden hoe is het geweest hij zegt ik ben er niet geweest. Ben je er niet geweest? Nee, ik kwam bij mijn vriendin en die zei ik ga beslist niet met je mee, ik ben niet van plan om daar naar toe te gaan en dus hij was niet geweest. Maar dat zijn dan dingen waar van je denkt nou ja. Maar die vader die was zo gek op die jongen dus die heeft dat aanvaard dat die jongen onderdook. En later vertelde hij dus dat zijn vader NSB-er was en dat hij daarom gezeg had dat mijn vader niet over politiek mocht praten. Dan zit je toch in een gevaren zone van een andere week dat is toch verschrikkelijk.

Van G:

Je vader was SDAP-er?

Iets:

Ja.

Van G:

Vertel eens iets over je vader, je eigen leven, je jeugd?

Iets:

Nou gut, dat weet An ook wel, we hadden een heel leuk gezin, een heel hecht gezin, ja mijn vader die was jong wees geworden en hij was in militaire dienst gegaan en....

Toen ontmoette hij daar een mede militair en die schreef een briefje naar huis, ik heb een vriend en die heeft geen ouders meer vinden jullie het goed dat ik hem eens een weekendje meeneem. Nou natuurlijk was dat goed en toen is hij dus met de zus van zijn vriend getrouwd uiteindelijk dat was mijn moeder dus en zodoende is hij in Wijdenes terechtgekomen maar hij kwam uit Friesland.

Hij had helemaal geen verdere familie, ja zijn broers en zussen maar die zijn uiteindelijk ook allemaal naar Wijdenes gekomen want hij ving het hele gezin een beetje op. Hij was dus heel erg social voelend.

An:

Ja ik wou net zeggen echt een SDAP-er.

Ja, hij was altijd met andere mensen bezig, hij zat erg in het verenigingsleven, voorzitter van de SDAP en weet ik wat staatspensioen zat hij in, voor volkenbond en vrede en hij had overal ook daardoor zijn connecties natuurlijk.

En daardoor zit je ook gauw weer, dat heb ik al verteld van die Piet Roodenberg uit Enkhuizen die kwam met gerookte paling bij ons en dat werd allemaal weer verstuurd naar St. Michielsgestel en ja.....maar hij was geen echte tuinbouwer. Hij had natuurlijk eigenlijk nooit een vak geleerd, toen zijn ouders overleden waren toen is hij bij een smederij gekomen en toen kon hij dus ook wat smeden en later is hij in een bakkerij gekomen dus hij kon ook wat bakken en toen trouwde hij met mijn moeder en mijn grootvader die had wel wat land en dat is toen verdeeld, alle kinderen een stukje dus.....maar hij kon slecht daar op dat land blijven hij wou altijd de deur uit. Hij was altijd onder het volk en dat een klein beetje zijn nadeel.

Van G:

Hij heeft een relatie met Sicco ook gehad?

Iets:

Ja zeker.

Van G:

Vertel daar eens over?

Iets:

Ja wat moet ik daar over vertellen?

Sicco Mansholt die had ook zijn connecties weer en.....Ja dat was die van de Kiest b.v. die is later minister geworden ook en dat was in het Veld de burgemeester van Wormerveer zo waren er allerlei mensen die of via Sicco Mansholt of ik weet niet hoe maar in ieder geval we hadden altijd van dat soort mensen over de vloer die dan bij ons weer eten kwamen halen. Een keer toen hadden we Bijl geloof ik uit Assendelft en in het Veld en alles wat kwam dat bleef eten, dat kwam eten halen maar bleef en passant mee eten en daar heeft mijn moeder het natuurlijk wel heel moeilijk mee gehad want die moest altijd maar zorgen dat er eten op tafel was. En toen kwamen die mensen en wij moesten kapucijners eten en ja er was wel vlees en groente maar er was toch eigenlijk niet voor een paar extra gasten ook. Dus we zeiden weet je wat we halen er een prakje van de gaarkeuken bij en dan delen we alles samen en dan hebben we evengoed genoeg. En die gaarkeuken die was toen zo verschrikkelijk slecht die hadden hutspot en die wortelen die waren nog rauw erin. En mijn moeder die schaamde zich dood, nou ze heeft zich doodgeschaamd werkelijk. Wij zeiden nou die mensen die krijgen thuis ook niks dus want hindert dat, ze zijn al lang blij dat ze een bordje grauwe erwten hebben en dat zeiden die mensen zelf ook natuurlijk die vonden dat helemaal niet zo erg als ze maar wat eten in hun maag kregen maar mijn moeder had daar verschrikkelijk veel moeite mee.

Van G:

Behalve de politiek en de SDAP was er ook dat zaaizaad?

Iets:

Ja het zaaizaad was er nog. Daar zat mijn vader trouwens niet in het bestuur van de zaaizaad. Hij leverde er wel aan natuurlijk. Dat was eigenlijk na de oorlog denk ik. Wanneer is de zaaizaad vereniging er gekomen? Toen waren wij nog op de lagere school dacht ik, zie je dan is het dus toch net voor de oorlog geweest.

An:

Ik weet het niet meer.

Iets:

Ja maar daar werd het zaad aangeleverd toen. Het was natuurlijk zo, ze leverden aan de zaaizaad in Enkhuizen, daar werd voor gebouwd, je had een contract en je bouwde zoveel violenzaad en je bouwde zoveel stulle zaad, dat is een koolzaad en wortelenzaad. Alles werd in kleine hoeveelheden toen nog naar die firma's gestuurd.

Maar toen waren er die kleine tuinders en die dachten ja die firma's die worden er rijk van en wij verdienen geen rooien cent we gaan het zelf doen en die hebben toen met een groep die zaaizaad vereniging opgericht en die zijn voor zichzelf begonnen.

Uiteindelijk ging dat toch ook niet. Ik denk dat dat hoofdzakelijk niet ging omdat ze te weinig deskundige mensen in dienst hadden. Weet je wel Cor Kruger is toen directeur geworden, nou dat ging allemaal zo gemoedelijk en zo gezellig het was allemaal oude jongens krentenbrood en te weinig zakelijk inzicht en dat heeft hun uiteindelijk wel de kop gekost.

Van G:

Even een sprong, de hongerwinter, die mensen die eten kwamen halen begrepen niet dat bepaalde zaken zoals dat zaaizaad niet was om op te eten?

Iets:

Nee dat is zo. Dat lag er dan en dan zeiden maar je hebt toch eten maar dat moest volgend jaar weer in de grond natuurlijk. Dat kon je niet opeten want dan had je het volgende jaar niks want dat inderdaad wel eens een probleem.

Wat een Amsterdammer niet zag. Wij moesten voor het jaar erop zorgen. Ik denk wel dat er ook een heleboel wel opgegeten is hoor. Dat die firma's toch ook erg veel goed gedaan hebben met erwten en bonen.

An:

Ik denk dat jij daar meer van weet dan ik. Want mijn vader was een koeien boer en dat was heel anders.

Iets:

Weet je wat ik zo grappig vond wat jij vertelde een keer. An had het natuurlijk verschrikkelijk best thuis want er was roomboter en er was slagroom en het was alles van goed en best.

An:

Slagroom was er niet Daar werd boter van gemaakt en dat smeerden de onderduikers op hun brood.

Iets:

Maar goed, An die had nooit honger en die at ook niet, tenminste die at niet, die at wel maar weinig, het was allemaal goed eten dus je had niet zoveel

En toen is ze na de oorlog naar Rotterdam gegaan en toen kreeg ze de aardappelbollen mee naar Rotterdam want daar hadden ze geen eten en An zegt toen ben ik pas gaan eten want toen was dat veel magerder allemaal en ze zegt doordat ik in Rotterdam was....Weet je dat nog?

An:

Jawel. Mijn ouders hebben een houten koffer laten maken, zo groot, en die stuurden ze naar Rotterdam met van Gend & Loos denk ik met eten erin allemaal.

Iets:

Want anders konden ze An niet in de kost hebben.

An:

Nou ik was er nog met een vriendin. Iedereen had eten mee.

Iets:

Maar toen is ze pas gaan groeien, want toen kreeg ze honger en toen at ze veel meer aardappelen en daar ging ze van groeien. Ja dat heb je me verteld.

An:

Dat zal best maar ik weet het niet meer.

Maar ik wil nog een beetje andere attentie, hier dit zijn mijn ouders.

Van G:

Dat is dus voor de boerderij?

An:

Nee.

En dit is een lucht foto van de boerderij. Want wat jullie nu hebben dat is helemaal verbouwd natuurlijk. Klaar zo klaar.

Oh hier achterin staat ook nog een leuke foto. Oh nee ander album.

Van G:

Maar daar werd de boel dus opgeslagen na de droppings?

An:

Ja. Dit is het woonhuis, de oude boerderij was afgebrand in de jaren dertig en hier is de koeien stal en daar op de zolder waren strobalen en daar werden de wapens achter gestald. En de volgende nacht gingen ze weg.

Van G:

Waar gingen ze naar toe?

Iets:

Ik heb een stuk er daar staat in ze gingen eerst naar Schaap en bij Schaap werden ze weggehaald.

An:

Nee dat is niet waar.

Iets:

Jan die schrijft ze werden s'nachts nog weggebracht maar dat kon niet altijd bijv. als ze pas om hals zes klaar waren dan werden ze bij jullie gestald en de volgende dag weggebracht. Ja dat weet je allemaal niet zo goed meer.

An:

Dan gingen ze naar een dorp Zwaagdijk en daar gingen ze in een schuit. En die schuit die voer naar de Wieringermeer en dan moesten ze bij Medemblik door de sluis. Er lagen aardappels overheen en met die schuit ging Han Postel vaak mee. En die kent U denk ik. En Han is de laatste dagen nadat de Wieringemeer ondergelopen was bij ons geweest.

Van G:

Hij spreekt heel lief over jullie.

An:

Het was mijn vriendje. Ik heb eigenlijk een heleboel aan hem te danken en dat wil ik hem vandaag vertellen want ik leerde voor apothekers assistente, en het handwerk vond ik wel leuk maar de scheikunde en het Latijn daar had ik het niet zo op, dat ging niet zo goed maar kwam Han en dat was een stimulans en toen ben ik er een paar weken voor gaan zitten en toen wist ik het en toen ben ik geslaagd.

Dus dat heb ik aan Han te danken. En toen aren we in Rotterdam en toen was hij dichtbij in Delft en toen zagen we elkaar wel maar toen kwam er een keer een brief dat hetfinished....Nou ja zo was dat. En een paar reïnes terug was hi er ook met z'n vrouw en toen werd er verteld ja hij ontmoette mij zei ze en hij bekende mij zijn liefde en had wel over mij verteld maar ja dat was ook logisch wan ik werkte en hij moest zijn hele studie nog doen en zij was ook een studente dus dat lag voor de hand.

Maar ik vond het wel jammer toen.

Van G:

Een andere heer dat is Simon van Collem, die heeft ook hier nog een rol gespeeld?

An :

Heb ik dat dan niet verteld?

Iets:

Nee dat heeft hij mij gevraagd of ik Eus kende, Simon van Collem gekend had.
Ja we hebben Simon van Collem gekend.

An:

Ja, die was ondergedoken bij een vriendin in Wognum en ik wist al dat het een stoute jongen was, als begript wat ik bedoel. Maar hij is ook weer ergens anders naar toe gegaan en ik heb hem nooit ontmoet in de oorlog en toen was ik in Rotterdam en ik was tussen de middag thuis en toen werd er gezed er is bezoek voor jou. Oh nou en dat was Simon. Die had natuurlijk wel over mij

iets:

Hij is toch wel eens bij jullie thuis ook geweest?

An :

In de oorlog? Nee geen sprake van.

Iets:

Ik dacht dat hij dat in zijn boek schreef.

An:

Nee dat was een andere borderij in de Beemster.

Nou dat was heel handig om Simon als vriend te hebben want hij verhuurde films toen en je kon in Rotterdam bijna niet naar de bioscoop er waren ellenlange rijen en Simon zorgde voor kaartjes voor de meisjes van de apotheek. Ja we moesten ze wel betalen maar we konden zo doorlopen met ons kaartje.

Van G:

De bioscopen waren toen voor Joden verboden?

An:

Nee het was na de oorlog.

Van G:

Oh je hebt over na de oorlog.

An:

Ja dat is allemaal na de oorlog.

Iets:

Simon kwam ook wel in Wijdenes ook?

An :

Later ook.

Ids "

Nee maar in de oorlog ook?

An:

Nou dat weet ik niet. Hij is niet bij ons geweest, ik kende hem niet.

Hij was heel brutaal al in de oorlog

Wel ja met die bakwagen van Jan Groot gingen we met zijn allen naar het strand.

An:

Daar was ik niet bij.

Iets:

Niet?

An:

Nee ik ben in de oorlog nooit bij jullie danspartijen of zo geweest. Ik leefde eigenlijk buiten Wijdenes. Ik ging altijd naar Hoorn en daar had ik vrienden en de apotheek. Ik kwam nooit het dorp in. Ja Ko en de zijnen die kwam bij ons en dat kwam ook wel door het droppingveld denk ik.

Vervolg Tape 13

Iets:

Dit is dus het album van mijn broer wat ik kreeg na zijn overlijden van zijn vrouw want ze zegt ja het zijn allemaal foto's van vlak voor en na de oorlog en ze zegt wat moet ik ermee neem jij het maar en daar heb ik toen die envelop in gevonden met die aantekeningen van Jan waar hij iedere keer in opschreef als er weer een dropping geweest was en dan weer onder de grond stopte en dat hebben wij dus eigenlijk nooit geweten totdat wij dus 50 jaar na de oorlog die envelop vonden en dat heb ik uitgewerkt en nog meer en daar hebben we nu een boekje van gemaakt.

Van G:

Waar is die envelop?

Iets:

Die zit hier in de map ja.

Van G:

En heb je dat boekje ook bij de hand?

Iets:

Die ligt in de tas die in de gang staat.

An:

Wat mij verwonderd is dat die vrouw zegt ik geef het aan jou en niet aan de kinderen. Moest ik eens doen dan kreeg ik Willem op mijn nek.

Iets:

Ja maar ik denk dat de kinderen toen daar geen belangstelling voor hadden.

An:

Mijn zoon Willem bijzonder.

Iets:

Het is natuurlijk zo, mijn broer die had alles bewaard. Die had een container in huis en daar stopte hij alles in en hij schrijft hier ook nog als de oorlog voorbij wil ik toch ook z'n parachute goed voor mijn verzameling. En hij verzamelde alles wat met de oorlog te maken had. En dat heb ik 20 jaar op zolder gehad en hij is nou getrouwd en dan neem je het maar zelf op zolder maar z'n vrouw had er geen belangstelling voor dus het moest weg en het is allemaal weggeraakt en Gert-Jan z'n zoon die heeft er nooit achteraan gezeten bij z'n moeder hou dat nou maar. En Gert-Jan die heeft dus toen ik dit uitgewerkt had toen heeft Gert-Jan er eerst een boekje van gemaakt en dat heb dan weer....hier korte aantekeningen van Jan Miedema... Opnieuw gedaan. Want dit ziet er niet zo erg netjes uit. Dus dat hebben wij voor de hele groep opnieuw samengesteld en dat krijgen ze vanmiddag allemaal.

An:

En nou staat alles erin? Ook dat *(onverstaanbaar)*

Iets:

Nee dat staat er niet in.

Van G:

Wat staat er niet in?

An :

We zeggen niet alles hoor.

Remmelt:

Wat staat er nou niet in?

An:

Ja precies.

Van G:

Ids wat staat er niet in?

Het staat hier wel in van Gert-Jan. Maar toen had jij je toch uitgegumd want je zei "eerst naar de sloot gelopen en toen gauw naar huis gegaan"

Nou ik weet niet waar het staat.

Remmelt:

Gaat het allemaal over de droppings?

Iets:

Ja.

An:

Weet je het niet uit je hoofd?

Iets:

Zoek jij het even, die ene zin die er niet in mocht.

Remmelt:

Wat vond U er eigenlijk van dat de kleinkinderen geen belangstelling toonden?

Iets:

Nou dat vond ik heel erg jammer. Het waren zijn kinderen natuurlijk en die hadden er toen weinig belangstelling voor. later toen ik dit dus uitgewerkt had toen zag Gert-Jan eigenlijk, ja ik denk dat het ook een bepaalde leeftijd is.....

Remmelt:

Nee maar heb je het gevoel van dat ze benieuwd zijn wat wij gedaan hebben in de oorlog?

Iets:

Er is een tijd geweest dat wij zelf dachten.....toen mijn moeder het voor de oorlog over de 1° WO had, toen zeiden we nou mens, of dat dacht je, hou nou maar weer eens op dat is al zo lang geleden en later zeiden we nou die 2* WO dat is a 20 jaar geleden en we praten er nog altijd over. Moeten we ook niet eens keer ophouden. En dat is echt een tijdje zo geweest dat je dacht ja we kunnen ons kinds kinderen bij wijze van speken niet mee opzadelen met die wereldoorlog van ons en later is het weer zo als je ouder wordt denk ik dat je het weer meer begint te leven. Het is zo dat je hebt je gezin, je hebt je kinderen, ander dingen die je nader staan en dan verzandt dat allemaal een beetje en dan wordt je ouder dan komt het allemaal wel weer boven hè An.

An:

Ja maar ik heb nooit gedacht waar deden we het voor.

Iets:

Nee ik ook niet dat dacht je niet. Ik vond het wel fantastisch dat Jan dat allemaal bewaarde en daarom hebben we ook zolang altijd die container van Jan maar weer versjouwd, zelf had hij geen ruimte want hij trouwde heel laat, dus het lag eerst bij mijn vader en moeder op zolder en toen ik trouwde zei mijn moeder neem jij die rommel maar eens mee, dus toen heeft het nog jaren bij mij gelegen en uiteindelijk hebben we het naar Jan gebracht, ja en zijn vrouw had er niks mee op en toen is het...

Doodzonde.

An:

weg. Toen ik wegging en Willem zag wat ik meenam zegt hij en je geeft het niet

Remmelt:

Wie zei dat?

An:

Willem mijn zoon.

Ineens kwam ik op de gedachte.... we hadden het over parachutes gehad, jij zei dat het zijde was, ik zei nee het is nylon, maar Willem die zegt het is viscose, dat hadden ze waarschijnlijk voor de oorlog ook al viscose. Dit is nog een mooi stuk.

Iets:

Maar dat is een heel grof weefsel.

An:

Nee heel fijn, die grove heb ik niet. En hier heb ik een bruidsjacon van gehad.

Iets:

Ja daar heb ik ook een jurk van gehad en hier heb ik ook een jurk van gehad, dat was mooi.

An:

Een beetje kreukelig.

Iets:

Ja het kreukte heel erg.

An:

En ik had nog iets en dat mag ik helemaal niet weggeven. Kennen jullie dit?

Dat zat aan de band van de parachutes, moet je hier kijken, daar zat de spijker in en die werd er uitgetrokken en dan ging de parachute open.

Iets:

Jan die schrijft er ook nog wat over.

An:

Dat mag ik niet weggeven. Leuk hè. Ja. Goed gezien.

Dit is mooi. Daar heb ik maar een klein stukje van. En we hadden op de boerderij nog een hele parachute en die werd vaak geleend voor een feestje na de orlog en toen i hij een keer niet teruggekomen. Weg parachute.

Remmelt:

Wat voor betekenis had die parachute dan op een feestje?

An:

Nou mooi, versiering.

Iets:

Dat werd tegen het plafond gehangen, we hebben er hier wel foto's ook van.

Hier bijvoorbeeld het hele huis van Kolles was er meer versierd, allemaal parachutes.

An:

Er is toen een feest geweest na de oorlog in Spanbroek en toen was er een commissie uit Engeland en de man die in Engeland over die droppings ging en die was er ook, Toen gingen we er op die wagen op naar toe naar Spanbroek en toen zijn we voorbij, die mensen stonden bij het gemeentehuis, kijk daar werden we gegroet door die commandant die uit Engeland kwam en over de containers ging daar, en ik zat op die wagen en toen hebben ze dat fotootje gemaakt En op die wagen werden de wapens weggebracht.

Remmelt:

Er staat onder de autoriteiten?

Iets:

Ja dat waren dus Wastenekker en een man uit Engeland, de burgemeester van Wasbroek staat erop, de rest kennen we eigenlijk niet. Ja Wil Schipper, de kat, staat erop.

Van G:

De rest kenden we eigenlijk niet, was dat hetzelfde als voor de groep Sally?

Kende je niet iedereen?

An:

De bewaking niet. Er waren ook onderduikers bij. Ik kwam er heel weinig mee in aanraking heb ik al gezegd. Alleen met de mensen die in de boerderij kwamen voor de wapens maar verder.....

Iets:

Je kende de mensen niet. Je vroeg ook niet naar namen.

An:

Weet U wie ook bij die wapendropping kwamen en waarschijnlijk veel aanwijzingen heeft gegeven, Guus was dat. Dat was de man die samen met zijn zuster werd gedropt in Nederland. En die kwam oorspronkelijk uit zuid Amerika, van een plantage naar Engeland in opleiding en toen is hij in Nederland gedropt en toen heeft zijn zuster haar enkel gebroken en die is via ziekenhuizen op een adres in Venhuizen, ook een dorp bij ons, gekomen. Die heb ik nog wel opgezocht maar hoe hun echte naam was dat weet ik niet. En Karels die hebben we ook nog overgebracht, die was van de telefoon die heeft de telefoon lijnen nog allemaal aangelegd.

Iets:

Was dat niet lebenga uit Hoorn?

An:

Nee, nee.

Remmelt:

Hoeveel telefoonlijnen waren er?

An:

Nou ze konden na september ook bellen met het bezette gebied bijvoorbeeld en Ko van Weelden kon bellen met Amsterdam. En zo was er een heel zwart net. Zwart noemen we dat tegenwoordig.

Iets:

Maar dat was dus van de pen?

An:

Het was van de PEN, maar er is daarnaast nog een net aangelegd.

Remmelt:

Hoe deden jullie dat toen?

Iets:

Ja, we kregen de berichten vaak van post porrie natuurlijk. Post porrie dat was het centrale punt in Hoorn. Dat was dus ook van het elektrisch uit. Hij was elektricien en legde al die leidingen aan en dus die zat midden in het web om het zo te zeggen en daar werd ontzettend veel, dat staat ook wel in het boekje beschreven dat postporrie, en daar werkte die Klaas ter Hofstede ook. Hofstede werkte daar bij dat postporrie en zo zat hij ook helemaal in het verzet. Die is nou net overleden. Maar die organiseerde met ons samen de reünies. Zijn vrouw komt vanavond.

Remmelt:

Via het telefoonnet kwamen orders?

Iets:

Ja.

Remmelt :

(vraag onverstaaanbaar)

An:

Een heleboel wel. Ja maar als je dat boek.....dan lees je wat een organisatie er door heel Nederland was, enorm, want persoonsbewijzen die werden gestolen en bonkaarten en overvallen, dat was allemaal georganiseerd en door ons van wapens voorzien, nou door ons, ja... Het was enorm eigenlijk. Dat boek heb ik toen ik het kreeg in 47 natuurlijk gelezen en daarna stond het in de kast maar nu ben ik het weer gaan lezen en ik denk het was toch geweldig

Joke(?):

Over de onderduikers en de druk die dat op je moeder legde?

Iets:

Er was iemand die vroeg aan mij deed je moeder er ook aan mee? Mijn moeder welnee die had wel wat anders aan der hood. Maar die moest maar eten koken

voor al die onderduikers en voor al die mensen die maar onverwachts binnen kwamen vallen. Die had... ja goed we hadden dan wel te eten maar het was toch iedere dag weer een zorg om genoeg op tafel te krijgen. En de was niet te vergeten en het verstelwerk, mijn moeder liep dus altijd een beetje op haar tenen ook natuurlijk door de spanningen dat wij er wel in zaten en dat zij alleen thuis was en alle dagen die mensen aan de deur uit Amsterdam die helemaal niks hadden en om eten kwamen bedelen en toen op een gegeven moment toen kon ze dat niet meer zo goed meer aan zeker en toen had ze en man een paar sneden brood gegeven, eigen gebakken brood nou dat vonden ze heerlijk natuurlijk, en toen liep ze die man achterna en die stonden met een handkar en ze haalde dat zeil van die handkar en zei zie je wel dat jullie geen honger hebben je doet het alleen maar voor de zwarte handel want hij had dat brood in die handkar gegooid maar dat was echt niet voor de zwarte handel maar dat was omdat ze thuis ook honger hadden natuurlijk. Maar mijn moeder die.....wij schaamden ons dood dat ze zo te keer ging tegen die man want we dachten nou ja mag hij alsjeblieft. Maar het was natuurlijk aan de andere kant ook wel zo dat er zo ontzettend veel zwarte handel was, mensen die het echt voor een ander meenamen dat je daar toch ook wel voorzichtig voor moest zijn En mijn moeder heeft nog een hele nare ervaring gehad, de mensen uit Amsterdam die kwamen altijd ruilen, die wilden altijd wat ruilen, nou ja wij hoefden nooit wat want we zeiden ja god eh, ik weet van anderen mensen wel, ik heb handdoeken gehad en ik dit gehad ik heb dat gehad, mijn moeder die wou nooit ruilen die gaf het allemaal weg en toen kwam er op een keer een vrouw aan de deur en die vroeg aan mijn moeder of ze haar tasje kon ruilen, een zwart handtasje en mijn moeder vond het zo verschrikkelijk mooi en die dacht bij haar eigen nou ja dat tasje dat mens heeft er toch niks aan laat ik nou dat tasje toch maar nemen dus dat routje dat kreeg tarwe of brood dat weet ik niet meer en mijn moeder nam dat tasje.

Na de oorlog ging ze een dag bij een tante op bezoek in Amsterdam en ze loopt in

Amsterdam en er roept ineens iemand daar heb je mijn tassie. Mijn moeder ging door de grond natuurlijk dat tassie had het meteen gedaan. Ik schaamde me dood. Zulk soort dingen.

An:

Mijn moeder heeft nooit wat gezegd, na de oorlog zei ze een keer tegen mij en je vader en jij gingen er op uit en ik zat dan alleen in dat huis. En dat is eigenlijk het enige wat ze er ooit van gezegd heeft. Het was bij ons hetzelfde.

Iets:

Mijn moeder heeft er ook nooit wat van gezegd. Maar na de oorlog toen kwam de reactie en toen heeft ze een tijd in een rusthuis gezeten.

Remmelt:

De vrouwen moesten voor de onderduikers zorgen.

Iets:

Ja.

An:

Ik kreeg ze met niks, geen kleren niks.

Van G:

Rumkorf is met jullie mee geweest naar Amsterdam, wil je dat even vertellen hoe dat gegaan is?

An:

Dat hebben we toch net verteld.

Van G:

Dat was niet duidelijk.

Iets:

Dat Henk er bij was dat hebben we niet verteld.

An:

Was het niet duidelijk?

Van G:

Gewoon even opnieuw.

An:

Ik heb een schildklieroperatie gehad en dat kun je horen. Dus als jij het verteld is het misschien wat helderder.

Remmelt:

Het gaat even om de rol van Henk. Misschien is het beter als jullie even vertellen wie was Henk Rumkorf?

An:

De rol van Henk, was gewoon begeleiden. Hij was bekend in Amsterdam. Hij kwam uit Amsterdam. En hij wist natuurlijk de weg naar dat klooster want dat wisten wij net. Dat is het voornaamste denk ik waarom hij mee is geweest. En een man die over de vrouwen waakt.

Iets:

Maar Henk liep ook wel graag met een wapen dacht ik

An:

Nou dat was dan heel gevaarlijk.

Iets:

Ja dat was ook heel gevaarlijk.

An:

Hoe was dat dan toen die Duitsers ons aanhielden?

Iets:

Dat weet ik niet. Maar er is mij verteld dat Henk met een wapen mee was.

An:

Wat moet je met 1 wapen?

Iets:

Idioot gewoon

An:

Nou dat weet ik niets van. Misschien is het ook wel niet waar.

Van G:

Want zijn jullie beschoten of niet beschoten?

Iets:

Niet persoonlijk beschoten, ze hebben in de lucht geschoten. En langs de grond. Ik zie nog die vuurdingetjes gaan. Ik vond het vreselijk. En dan had hij er weer eentje gefouilleerd en dan mocht je gaan en dan bleven we honderd

meter verder staan totdat de laatste kwam en die laatste die was dan Cor van Tintelen met die koffer achterop en die moest open maar ja er was geen mens met een mes en er zaten hele dikke touwen weet ik veel hoeveel keer omheen geknoopt en toen zeiden ze nou voor uit ze zegt er zit kleding in ik ben naar huis geweest. Ze woonde in Amsterdam en ze werkte in Hem als onderwijzeres dus het was wel aannemelijk dat ze kleding van huis had gehaald. Maar er zat dus verband in en dat wisten we niet.

Remmelt:

Wat is er met Henk Rumkorf zijn gehoor gebeurd?

An:

Na de oorlog bleef er sommigen die in de ondergrondse waren onder militair contract zal ik maar zeggen en dat was hij. En hij had een klein motor fietsje, en toen deed hij ook wel boodschappen, hoe moet ik dat noemen, toen heeft hij een ongeluk gehad, een hersenschudding, een schedelbasisfractuur en toen was hij een beetje doof en hij was machinist hij heeft nog gevaren maar dat werd zo erg en hij werd afgekeurd en eigenlijk redde hij zich nog wel behoorlijk en hij is geemigreerd, een moeilijke tijd gehad, maar die doofheid die door die schedelbasisfractuur uiteindelijk kwam werd steeds erger. En toen zijn mensen vanuit Australie hebben ze dat gedaan, er is natuurlijk ook een militaire organisatie geweest, een club zal ik maar zeggen, en die hebben het aangespannen om een uitkering te krijgen. Toen kwamen ze bij allerlei mensen terecht maar die wisten het ook niet goed, en toen was er iemand helder en die zei maar An Kolles die weet er meer van af want daar was hij altijd ondergedoken en die heeft hem opgezocht en na de oorlog contact met hem gehad en ik wist een heleboel en ik ben er achteraan gegaan. Achter het ziekenhuis bijvoorbeeld. Maar alle gegevens waren al op opgeruimd en ik heb nog met heel wat mensen gepraat maar het was heel moeilijk. Ze moesten eigenlijk op mij af gaan. En dat is toen aangevraagd en afgewezen. En toen nog een keer.

Iets :

Ja maar weet je wat er ook tussen zat, het was na de oorlog dus het viel niet meer onder het ministerie maar het viel later onder, hoe heet ook weer, militair gezag.....
Maar niet meer onder de oorlogsslachtoffers want het was niet in de oorlog gebeurd en zodoende kon hij niet terugvallen op de vergoeding van de oorlogsslachtoffers.

Ik weet niet of dat waar is. Hij heeft nu een onderscheiding, dat had hij op, ik zeg waar is je speldje, dat heeft hij uit bescheidenheid ergens weggestopt.

Maar hij heeft hem nog wel en die das is ook van de oorlogsslachtoffers.

Dus dat is 2 maal afgewezen. En toen moest we de derde keer naar het hoog gerechtshof, het hoogste wat er was, toen heb ik Ko van Weelden opgebeld en gezegd nou ze hebben alle gegevens, ik kan er niks meer uithalen wil jij het doen want het speelde in het Westen en ik woonde in Assen, dat is voor jou minder moeilijk en je bent een man, misschien legt dat nog wat gewicht in de schaal en toen is er een advocaat aangetrokken en toen is het erkend en hij heeft een uitkering gekregen met terugwerkende kracht tot wanneer het de eerste keer aangespannen was. Nou dat had al jaren geduurd en dat was een paar honderd duizend gulden. En nou krijgt hij altijd nog een uitkering per maand. dat heb ik al verteld geloof ik.

Maar dat is toch wonderlijk, je zou zeggen zijn werkzaam leven dat is voorbij maar die uitkering die houdt die dan zeker.

An:

Nou die Smit in Venhuizen.

Remmelt:

Op de borderij van Uw vader was het droppings terrein Sally, hoe is dat zo begonnen?

An:

Ja.....

Remmelt:

Zat Uw vader ook bij het verzet?

An:

Ik dacht.... Henk was bij ons ondergedoken en met Ko werkten ze veel samen en ik dacht ze hebben gewoon gezegd we komen hier droppen, maar nou heb ik het boek doorgelezen, nee.....dat verslag van Ko van Weelden dat hebben jullie ook en daar staat in het was aangewezen van boven af aan dus misschien wel uit Engeland en toen hebben ze het wel netjes gevraagd en toen heeft hij ja gezegd. Gewoon. En het kwam natuurlijk prachtig uit met een borderij met bergruimte. Er waren niet zoveel boeren in het dorp met koestal.

Iets:

Die waren er natuurlijk wel maar er waren niet zoveel boeren die uitgesproken in het verzet zaten. Want die boeren die hielden toch allemaal wel een klein beetje naar dat fascisme doordat het zo slecht ging, daar hebben we het de vorige keer ook al over gehad. De NSB-ers waren vaak kleine tuindertjes of kleine boertjes die het niet meer zagen zitten en hun heil bij de NSB zochten. En zodoende denk ik dat.....

An:

Maar mijn vader stemde ook altijd liberaal en echte VVD-er zou je nu zeggen en na de oorlog is hij raadslid geworden, vlak na de oorlog raadslid voor de PVDA. Is hij nog wethouder geworden? Samen met jouw vader? En dat heeft hij heel lang gedaan tot hij 70 werd en ik zei altijd als hij dingen vertelde over de raad en wat er besloten was, je bent er wel bij voor de PVDA maar je bent een echte VVD-er. Maar die hadden ook goede ideeën voor boeren die zo'n stelling wilden om zo'n voederkoker te bouwen, en dan waren er mensen en die zeiden dat is afschuwelijk en dat past niet in het dorp maar dan ei mijn vader ja maar moet je horen dat is hun bestaan en na de oorlog ben ik wel in Wijdenes geweest en hebben ze me aangesproken en zeiden we zijn je vader nog altijd dankbaar want die heeft het er doorgehaald en dat is leuk om te horen.

Van G:

Even terug naar die NSB-ers en jullie opstelling? Tijdens en na de oorlog? U heeft het al aangekaart. Hadden die meer begrip voor hun noden en crisis?

Iets:

Ja dat ook zo. Nou dat dus echt die kleine tuindertjes die crisis tijd mee maakten en dan krijg je die beloftes van Hitler dat het allemaal veel beter kan, die sloten zich aan bij de NSB.

An:

Maar er waren er niet veel in Wijdenes.

Iets:

In Wijdenes niet maar als je naar Hoogkarspel gaat b.v. daar was de hoofdonderwijzer NSB-er en ik meen ook de burgemeester. Maar in ieder geval daar was iedereen lid van de NSB dat was verschrikkelijk. Ja ik heb altijd, weet je wel Cor Visser, ik keek ze altijd met een schuin oog aan want toen vond ik dat maar verschrikkelijk al die NSB-ers. Maar later denk je ja gut die mensen hadden het arm en die zochten daar hun heil.

An:

Ik ben er na de oorlog heel weinig want ik ben direct weggegaan uit het dorp.

Van G:

Waren er angsten voor die NSB-ers dat ze je zouden verraden?

Iets:

Nee niet zo erg.

Dat was nog zo mooi want dat schrijft Jan nog bij zijn korte aantekeningen; hij moest wacht lopen in het doto, nou dat vond hij vreselijk want hij had nog nooit een geweer in zijn handen gehad en hij zei wat moet ik hier nou te wacht lopen. Toen kwam Klaas Bakker voorbij dat was dus de BSB-er van Wijdenes want die was dus waarnemend burgemeester.

An:

Jan Bakker toch, want je zei Klaas.

Iets:

Oh, nou en nou schrijft Jan J.B. kwam langs, niks gedaan waarom lopen we hier dan eigenlijk? Want al die al door mag gaan, maar je wist ook niet wat je er mee aan moest natuurlijk, het was wel een NSB-er maar je vertrouwde er maar een beetje op dat hij niks zou zeggen.

An:

Hij zei ook niks.

Iets:

En hij zei ook niks want hij was ook bang natuurlijk.

Van G:

Maar dat gevoel om verraden te worden door de NSB-ers aan de Duitsers, ik vind het een godswonder dat alles zo is afgelopen?

An:

Weet U wat het grootste wonder is, dat kaartje nou ja dat weet ik ook niet precies op dat kaartje. Hier was het droppingveld, hier Wijdenes en hier was Schellinkhout en hier was de dijk en daar was een Duitse bunker bemand Jaaaa, die moeten dat vliegtuig gehoord hebben.

Van G:

Bij Neck?

An:

Dat kan niet anders. Oh was dat bij Neck. Dat weet zij beter dan ik. Ja. Dat was zo dichtbij. Dat was min of meer de aanvlieg route.

Remmelt:

Zijn er ook doden gevallen?

Iets:

Alleen Dirk Roos dan bij het bevrijden van A.C. de Graaf.

Remmelt:

Hoe is dat gegaan?

Iets:

Nou ja er wordt nog steeds over gepraat hoe is dat gegaan want er is geen mens die weet wie die opdracht gegeven heeft om daar naar toe te gaan. A.C. de Graaf die is opgepakt in een razzia in de Wieringemeer en toen kregen ze hier dus bericht de groep we moesten daar naar toe om A.C. de Graaf te bevrijden en daar is dus een hele groep van ons heen gegaan en die reden dus twee aan twee, ze mochten niet in een groep bij elkaar, twee aan twee reden ze en Klaas ter Hofstede en Dirk Roos die reden met elkaar en toen werden ze aangehouden door de landwacht en ze hadden een sten in hun fiestas en die werd dus ontdekt.

An:

Waar werden ze aangehouden? Ze hadden allemaal overalls en daar hadden aan de zijken van de pijpen van die hoesjes genaaid en daar zat, hoe heet dat waar de kogels inzitten?

Van G:

Magazijn.

An:

Nou dat hebben die Duitsers natuurlijk direct herkend.

Remmelt:

Was dat overmoed omdat de bevrijding nabij was?

An:

Ja, een beetje lef denk ik.

Iets:

En toen is Klaas toch nog weten te ontkomen maar Dirk Roos die is gepakt en die is toen doodgeschoten.

An:

En Henk Rumkorf die weet er ook een heleboel van, want die was er ook bij.

En Klaas zijn fiets is stuk gegaan op de een of andere manier daar kon hij niet op verder en dus die liep en toen heeft Henk Klaas achterop genomen.

Iets:

En toen werd dat bekend natuurlijk dat het fout gelopen was en toen hebben ze dat huis van Klaas, van zijn ouders dan dat was een boerderijtje vlak bij An, dat hebben ze helemaal leeg gehaald en die ouders zijn ondergedoken.

An:

Klaas had in zijn fietstas zijn persoonsbewijs zitten.

Iets:

Ja het is allemaal zo dilettantistisch eigenlijk, het is allemaal zo.....hoe konden ze nou toch zo stom zijn. Het waren allemaal mensen die dat zomaar aangegrepen hadden en geen opleiding hadden of weet ik wat, dus het ging allemaal wel erg dilettantistisch. Idealistisch kan je beter zeggen misschien

An:

Maar de eerste dropping dat het land aangewezen was, maar wanneer de eerste dropping zou komen dat wist Ko niet dus er was niks georganiseerd.

En toen werd er gezegd vanavond komt er een dropping en toen moest hij zomaar wat mensen bij elkaar pakken.

Iets:

En toen is dat helemaal fout gelopen.

An:

Ja, toen is er ook verkeerd gedropt en kwam het een stukje verder in een druivenkas terecht.

Remmelt:

Zijn jullie er bij aanwezige geweest bij de droppings?

An:

Ik wel ja. Ze hielden mij niet in huis dat moest ik zien. Nu heb ik juist de laatste dagen gedacht ik deed niks, ik sjouwde niet met die containers en ik hielp niet de wapens sorteren en zo, ik ging naar de keuken waar Guus ook was.

Iets:

Maar je hebt toch wel eens geteld toch zeker?

An:

Misschien wel.

Iets:

Want dat schrijft Jan.

An:

Oh nou misschien dan wel.

Iets:

Ja je hebt wel eens wapens geteld. En ik ben dus de laatste keer mee geweest want ja ik stond altijd met mijn vader boven op zolder door het raampje te gluren of ik die vliegtuigen al zag komen, en toen op een keer zei ik tegen Ko mag ik mee en hij zei ja natuurlijk mag je mee, en mijn broers die vonden dat maar niks en mijn moeder ook niet.

An:

Er was ook wat leuks aan, er kwamen ook levensmiddelen mee. We kregen dan zo'n grote reep met zo'n Engels merk, weet U nog? En dan was er s avonds.....

Onverstaanbaar, en als die weg waren dan namen we allemaal een blokje chocola.

En de mannen kregen sigaretten, blauwe pakjes waren dat, en ik kreeg niks nou maar dat nam ik niet, ik wou ook. Dat moest je goed verstoppen en na de

oorlog heb ik nog eens ergens in huis zo een pakje sigaretten gevonden. Het waren Gauloises niet te roken man maar in de oorlog wel.

Iets:

Ja die zaten ook in die container van Jan die Engelse sigaretten.

An:

En er zat wel meer, suiker en olie in maar dat ging verderop daar hadden we op de boerderijen ook geen behoefte aan.

Van G:

Ids heeft gezegd, het was een tijd, de mooiste tijd, kan je daar iets over zeggen, het was natuurlijk ook spannend?

Iets:

De spanning en de eensgezindheid. Je kon op elkaar vertrouwen, je was gewoon een hechte groep.

An:

Als we bezig waren wel ja. Maar ik kwam ook wel veel in Hoorn bij de apotheek en zo en daar hoorde ik verhalen, daar was een commandant die had een huis daar bij Jan Pieter Schoen, de Rooie steen, en daar kende ik mensen naast en die keken in die tuin en daar zag je dat er mensen mishandeld waren en dat kreeg je natuurlijk ook mee, dus ik wist wel degelijk van de andere kant.

En dat er ook Joden verdwenen dat wist ik ook, ik wist niet dat ze in de gaskamer kwamen maar wel dat ze afgevoerd werden naar Duitsland.

Iets:

Ja dat wisten we ook natuurlijk doordat de Joden bij ons ondergedoken waren.

An:

En de Engelse zender.

Iets:

Ja dat heb ik dus ook verteld van de joden die dan bij ons ondergedoken waren en dat was wel leuk want hij was journalist en hij was dus verbonden aan het Volksblad heette het toen nog, Leo Pam.

An:

Is die bij jullie geweest?

Iets:

Hij was niet bij ons maar we kregen vaak kennissen van hem van de arbeiderspers, dat was die van der Kieft ook, die was later directeur en die wisten dus dat hij op Wijdenes zat of mijn vader wist het dat weet ik niet maar in ieder geval als die lui dan kwamen dan haalden we Leo ook op en dan kwam hij ook eventjes bij ons of mijn vader ging met die lui naar Zwaag toe dus dat was altijd wel erg leuk. Ik kon die man gewoon goed. Ik weet nog een keer de mannen waren in de tuin aan het werk en dan kamen ze helemaal ontdaan bij Schaap binnen en dan zeiden ze er is een man in de tuin geweest en die man is achter ons angekommen en wij zijn gevlucht en we zijn de schuur ingegaan en we zaten in een hoekje in de schuur en toen kwam die man er binnen en ja hij heeft ons gezien. Hij is wel weer direct weggegaan maar hij heeft ons wel gezien. Oh zegt Schaap dat hindert niet dat was Jan Miedema die voor het pere vuur zeker kwam hij de bomen keuren daar, maar de Joden waren als de dood geweest dus die biechten dat meteen op tegen Schaap er heeft iemand ons gezien. Schaap zei dat hindert niet.

An:

Weet je wat grappig is. Ik had de bijlage van de Volkskrant en daar staat dat stuk van Max Pam in en die heeft het over zijn vader en die schreef zijn vader had verteld ik was daar in de oorlog en ik ben de oorlog doorgekomen met appels en peren plukken.

Ik denk hè dat weet ik. Leuk is dat. Dat leeft dus altijd nog door.

Vervolg Tape 14

An:

Daarentegen hadden wij een kind van een NSB-er. Er waren 5 kinderen.

Na de oorlog, ze nemen man en vrouw mee en waar moesten die kinderen naar toe, nou toen is een als kindermisje bij ons in huis geweest

Iets:

Ja wij hadden een jongen, Jaap Bakker.

An:

De zoon van de burgemeester?

Iets:

Nee van een bakker uit Oostwoude, de ouders van Renske, weet je nog Renske Bakker en die had een broer een veel jongere broer en dat was Jaap en Jaap die kwam wel bij Renske in huis geloof ik maar die werkte toen bij ons. Ja en hij is kortgeleden nog bij Piet geweest.

Remmelt:

Wat waren dat voor kinderen?

Iets:

Van NSB-ers. Doe ouders die werden opgepakt en in de gevangenis gezet en die kinderen die liepen daar op straat en die zijn dan bij diverse mensen in huis gebracht.

Remmelt:

Bij jullie thuis?

An:

Ja, ook wel bij ander mensen hoor, die kinderen die zijn allemaal wel aan onderdak gekomen in het dorp.

Remmelt:

Waren dat NSB-ers uit de buurt?

Dus jullie ouders stonden daar heel mild tegenover?

An:

Ja, maar kinderen zijn kinderen.

Iets:

Ik wist niet dat dat meisje bij jullie in huis geweest was, maar met Jaap was het....

An:

Ja daar ging ik mee fietsen.

Iets:

Jaap was een jaar of 16-17 en die dus bij de Jeugdstorm geweest altijd. Door zijn ouders natuurlijk. En toen was het na de bevrijding en toen was er, Wim Niessen, die was later wethouder van Hoorn en die was leraar aan de tuinbouwschool en die had die jongen op school en die was natuurlijk heel erg met die jongen begaan en die kwam toen bij me vader mag hij bij jullie op het bedrijf komen. Maar hij had wel in de Jeugdstorm gezeten dus en die kwam later bij ons op het bedrijf en wat ik zeg hij is kortgeleden nog bij mijn broer geweest. Ze werden opgevangen die kinderen want dat moest toch. Ik denk niet dat wij zo heel haatdragend waren, we keken het wel een beetje an..
... onverstaaanbaar)

An:

Nou ja want degene die je kende, ja die kende je en dat bleken toch ook gewone mensen te zijn.

Iets:

Ja zo was het inderdaad.

An:

Ze hadden jouw geen kwaad gedaan.

Iets:

Je zei wel altijd nou dat is een NSB-er en daar moeten we voor oppassen maar voor de rest waren het ook burgers hoor, het waren allemaal kleine tuindertjes.

Daar leefde je mee, dat wist je.

Je vroeg net hoe het was na de oorlog, heb ik dat fotootje al laten zien. Mooi he

Iets:

Nou het was zo na de oorlog, mijn ouders die waren op 7 mei 25 jaar getrouwd, dus wij hadden dubbel feest, dat was heel fantastisch. Maar die ochtend, wij waren dus 4 mei s'avonds in de druivenkas aan het repeteren voor de bruiloft de sing songers en de miede makers, hadden we 2 groepen en die maakten

stukjes voor de bruiloft, en toen kwam Ko naar de druivenkas toe en die vertelde we zijn bevrijd, nou dat natuurlijk feest maar toen was het al s'avonds tien uur dus toen hebben we er verder niks meer meegedaan maar de volgende ochtend zei ik direct mag ik naar Japie Jan toe want ik wil Japie Jan berichten dat we bevrijd zijn. Dus ik ben naar van Tol gegaan aan de dijk

Joke:

Wie waren dat?

Iets:

Dat was Leo Pam en Max Jacobs, twee joden, en die waren daar, nou die mensen hebben een vreselijk leven gehad want daar bij Schaap zaten ze eerst en daar zaten ze al in een bedstee en nooit een mens zien en toen later bij van Tol, een heel klein zoldertje zo schuin met een bed daar zo en die punt en daar lagen ze met zijn tweeën en ik kwam aan en ik zie tegen mevrouw van Tol nou zo en zo en we zijn bevrijd mag ik Jaap en Jan bericht doen. Ja ga maar naar boven ze liggen nog in bed. Nou jonge jongens, ik kwam daar binnen en die twee kerels nou ze trokken me dat bed in en knuffelen, nou her was heel fantastisch en toen zijn zeiden ze nou we gaan ons gauw aankleden en we gaan met je mee, toen hebben ze zich aangekleed en toen zijn we met zijn drieën het dorp ingegaan en met iedereen zeiden ze en wie is dat en wie is dat, ja dat is Piet Schipperman oh die kennen we van stem wel maar gezicht niet, Harskamp vonden ze prachtig, dat was de politie en toen kwamen we bij het café en daar zagen ze dat bord hangen van verboden voor Joden nou ze stormden zo naar binnen en direct dat bord weggehaald en toen door naar mijn huis dan naar mijn ouders, nou dat was wel feest. Later hebben we nog een kralenketting gevonden of kralen gevonden bij ons op het pad en die waren van Max Jacobs zijn vrouw en die heeft ze verloren dus kennelijk bij ons op het pad.

An:

Dat was toch die man met dat zakje diamanten?

Iets:

Ja.

An:

Die 2 mensen die sliepen in een bed bij Schaap, die 2 mannen, en toen dacht Leo Pam wat voel ik toch in dat bed, het was een beetje ruw, hard, kiezelsteentjes.... maar het waren de diamanten die Jacobs mee had maar het zakje was open. Er was op Wijdenes een man ja die gaf ze eten of wat en die werd betaald met een diamant. Maar ik ben er nooit achter gekomen wie dat geweest is.

Iets:

Dat kan ook wel een verhaaltje zijn.

An:

Weet U wij vertellen dat en jullie horen het aan maar je ziet er niks bij, wij zien het allemaal precies, wij zien die beelden. We zijn der.

Joke:

Werd er voor iedere dropping 1,60 betaald?

Iets:

Nou dat is helemaal niet waar hoor. Dat schrijft mijn broer, er wordt afgesproken dat we 2,50 per keer krijgen. Nou Ko van Weelden zei ook hoe komt hij eraan, ik zeg ja hij heeft het toen opgeschreven dus het zal toch echt wel zo geweest zijn dat er over gepraat is maar ze hebben het nooit gedacht.

Dat weet iedereen, ze hebben het nooit gehad. Maar dat er de eerste keer kennelijk zoiets gezegd is, ja dat moet zo zijn.

An:

Er was wel geld. Er kwam geld uit Engeland. Er waren pakjes die waren heel special, ja en waar gingen die naar toe, ze zeiden altijd naar het katten.....

Gedeelte, nee dat is roddel, dat is roddel van toen.

Remmelt:

Waarom denkt U dat?

An:

Ik denk dat is mij verteld.

Iets:

Maar hoe kwam dat geld er dan, weet je ook waar dat vandaan kwam?

An:

Ja uit Engeland.

Iets:

Uit Engeland. Kwam dat met de droppings mee?

An:

Ja.

Iets:

Daar heb ik nooit van gehoord. Ik weet wel dat mijn vader iedere week bij mensen geld ophaalde, dat waren natuurlijk maar kleine bedragen. Maar die ging iedere week een rondje Wijdenes doen en Oosterleek en daar haalde die geld op bij mensen en dat was in hoofdzaak voor gedetineerden die.....daar kochten ze dan denk ik weer appels voor, ik denk trouwens dat ze die ook altijd wel voor niks kregen hoor, dat werd altijd allemaal opgehaald, maar ook voor de vrouwen van die mannen. Die gezinnen bleven achter zonder inkomen en daar werd, ik denk dat het hoofdzakelijk leden van de SDAP waren, die dan geld inzamelden voor de mensen die het toen echt nodig hadden.

Er kwam natuurlijk niks meer.

Van G:

Ik wou even nog van jou Ids dat verhaal van die onderduiker die vroeg of die vrouw als hulp kon komen. En hoe dat gegaan is met die geboorte?

Iets:

Ja dat was bij Klaas en Rens.

An:

Dat waren mijn overburen.

Iets:

Ik heb nog een foto hier van ons. Mijn vader had een onderduiker, dat was een hele aardige vent waar we goed mee op konden schieten en die vroeg op een gegeven moment kan je niet een plekje zoeken voor mijn vrouw want ik ben al 3 jaar getrouwd en ik heb mijn vrouw slechts 2 weken gezien en toen moest ik onderduiken en nou zou ik toch eigenlijk verschrikkelijk graag willen dat mijn vrouw hier ook zou kunnen komen. Mijn vader zegt ik zal mijn best doen dus op pad en toen was daar een vrouw die hadden het postkantoor en die vrouw die deed ook het postagentschap en haar man die was postbode en die was niet zo sterk en die mankeerde altijd wat en die kon eigenlijk best wel een goede hulp in de huishouding gebruiken dus ja hoor die mocht met alle liefde komen.

Dus dat vrouwtje dat kwam daar in huis met als gevolg natuurlijk dat Jaap daar ook heen ging om te slapen. Hij at bij ons en s'avonds na het eten dan ging hij naar zijn vrouw toe en s'ochtends vroeg dan kwam hi weer.

En prompt na 9 maanden moest er een baby komen natuurlijk. Nou dat was helemaal geen bezwaar want Rens die was baarster die ging altijd naar bevallingen toe om te helpen dus die redde dat wel en ik ging er heen voor de huishouding dus dat werd met elkaar opgelost. En dat kindje is daar geboren.

En dat kreeg de naam Adrianus Klaas.

Adrianus dat is de grootvader en Klaas naar het onderduikers adres. En toen hebben ze een kaartje gedrukt en daar stond op, Heden ben ik geboren, Adrianus Klaas, ergens in Nederland stond erboven en verder ook geen naam n toen is het in het envelope gegaan en toen heeft die man, die was dus bij de posterijen, die heeft ze allemaal gestempeld zodat Wijdenes er niet op kwam, allen de datum en zo zijn die kaartjes verstuurd. Dat was wel erg leuk allemaal.

Ja dat geeft zo een eenheid met elkaar. Je beleefde zoveel samen. Evengoed is natuurlijk je jeugd wel de mooiste tijd van je leven maar ik heb het echt als een hele goede tijd beleeft. We gingen met zijn allen schaatsen en zwemmen met zijn allen, ja daar was jij niet bij.

An:

Ik leefde buiten Wijdenes, meer naar Hoorn. Met de apotheek en.....

Iets:

We hadden dansmiddagen, we hadden hele schuren en dan was heel Wijdenes met alle onderduikers die waren daar s'middags aan het dansen. Dat ging allemaal. Het was een hele hechte gemeenschap.

Remmelt:

En dat geldt dat ging weg en je wist niet waar naar toe, daar waren verhalen over? Hebben jullie ook wel vraagtekens bij wat er toen allemaal gebeurd is?

An:

Wat ons verteld is was altijd het verhaal dat het was om de Wieringemeer te beschermen. Daar zouden Engelse parachutisten komen. En dan zou het verzet ook mee helpen.

Iets:

Ik dacht eigenlijk dat het meer het gebied rondom Schagen was, de kop van Noord Holland, dat zou het gevaarlijkste gebied worden.

An:

Maar ja het zijn allemaal verhalen.

Iets:

Jan schrijft op een gegeven moment ook van, we moeten allemaal paraat zijn want nu gaat het gebeuren. Er gebeurde achteraf niks maar er toen toch die spanning geweest dat ze zouden landen.

An:

Ja want de laatste Pasen in de oorlog zijn er ineens allerlei ondergrondse bij elkaar geroepen en bij van Abbes waren ze op de boerderij. Weet jij dat nog?

Hier en toen is dat fotootje genomen. Dat was ontzettend gevaarlijk natuurlijk.

Ja de laatste Paas was dat toen bleek er net een alarm te zijn of zo en toen werden ze bij een boer ondergebracht die er eigenlijk helemaal niks voor voelde en die vrouw die had er de pest in want ze moesten eten koken voor al die jongens.

Iets:

Ik heb er 2 foto's van, hier de groep buiten en daar de groep binnen, daar zitten ze op zolder in het hooi.

Remmelt:

Wie nam die foto's dan?

Iets:

Ik denk dat mijn broer het gedaan heeft. Ik weet het niet.

An:

Maar toen niet.

Iets:

Nee. Ik denk dat Jan het gedaan heeft.

Remmelt:

We hadden het net over de doden die aan jullie kant zijn gevallen maar aan de andere kant, hebben er liquidaties plaatsgevonden.

An:

Wat een vraag.

Wat voor mensen dan geliquideerd?

Remmelt:

Zijn er aan de ander kant geen doden gevallen?

An:

Nee net niet, die man die toen bij ons de trap opkwamen die had ik bijna dodgeschoten maar ik heb het niet gedaan. En verder weet ik het niet.

Dat was kantje boord. Ja. Maar wat de mannen verder uitgespookt hebben dat weten wij toch niet. Dat vertelden ze ons niet want Henk was vaak weg en Ko ook.

Iets:

Ze hebben ook al contact gehad met Barend Mes.

An:

Oh ja maar wie schoot hij eigenlijk dood?

Iets:

Ik weet het niet.

An:

Nee ik weet het ook niet. Dat hoorden we pas na de oorlog.

Iets:

Ja dan hoor je dat. Dat hij ik weet niet wat op zijn geweten heeft en dus gevluht is uit Nederland omdat hij.....

An:

Nou ja geestelijk...

Van G:

Wat geestelijk?

Iets:

Nou dat hij er nog mee bezig is.

An:

Hij kon het later niet verwerken dat hij mensen doodgeschoten had.

Van G:

Dus je weet ervan?

An:

Nu na de oorlog. Maar ik heb hem in de oorlog nooit meegemaakt want hij zat wel in de buitenploeg van de bewaking en die zag ik niet.

Iets:

Ik heb een foto van die bewakingsploeg maar dat weten we ook niet eens wie dat allemaal waren, dat is heel gek, die foto komt na 50 jaren boven water en dan krijg je wie staat erop, ik weet het echt niet hoor. Dit is mijn zwager, dit is

Kees Veerman, die ken ik dus en dit is Martin Dijnum, dat was de melkboer en dit is een koster.

An:

Ik heb die foto nooit gezien.

Iets:

Die kwamen allemaal uit Westwoud. En dat waren mannen die dus in de oorlog gevochten hadden, die dus in de Meidagen gevochten hadden en die hadden dus nog hun wapens waarschijnlijk.

An:

Er gaat een lichtje op. Daarom moest ik waarschijnlijk s'nachts een berichtje naar de parochie, naar de pastor brengen.

Iets:

Dan moest die bewakingsploeg klaar staan en die stond dan daar bij de Taverne op de hoek van de provinciale weg en daar lagen ze dan te wachten.

An:

Misschien om hen te waarschuwen of zoiets. Maar ik wist niet wat erin stond en het hoe en waarom dat wist je al helemaal nooit.

Iets:

Maar dit was dus een groep van de KP. De knokploeg, dat waren dus de jongens die in militaire dienst geweest waren.

An:

In het donker fietste je zonder licht en ineens was het boem en dan fietste je tegen een boom die ze net omgezaagd hadden. En die mannen schrokken zich dood en later na de oorlog zeiden dat was jij!

Remmelt:

Waren jullie na de oorlog nieuwsgierig hoe het allemaal in elkaar zat?
Zijn jullie dat gaan uitzoeken?

An:

Nee, ik niet.

Iets:

We zijn het niet gaan uitzoeken maar je hoorde natuurlijk wel iedere keer weer meer, dat je denkt oh zat dat zo.

An:

Ja jij door je broers en je vader, en ik ging direct naar Rotterdam.

Joke:

Kan je nog even vertellen wat er gebeurde toen die jongens daar op dat kruispunt lagen en dat het kantje boord was of er een conflict zou uitbreken?

An:

Dat weet Henk Rumkorf heel precies die was erbij en die heeft het net in de auto aan ons verteld. En zijn vrouw kan hem wel bereiken daar hoeft je niet eens zo te schreeuwen. Ik denk dat het de stem is en praten kan hij nog heel goed.

Iets:

Was Henk Rumkorf daarbij ?

An:

Ja hij weet het heel precies.

Iets:

Want ik heb de vrouw van die Martin Dijnun gesproken en die zei oh daar heb je die rotknul ook. Ik geloof dat het deze was, want ze zei dat was die jongen die er uit die auto wou en die de Duitsers te lijf wou gaan. En op het laatste nippertje hebben ze hem nog vast weten te houden dat het niet gebeurde want als ze toch wel op die auto geschoten hadden met die Duitsers dan had er ik weet niet wat gebeurd. Koster was dat. Ja het zijn verhalen.de een heeft het zo onthouden en de ander heeft het zo onthouden.

An:

Henk was erbij.

Iets:

Oh dat wist ik niet.

An:

Ja want ik was ook nog benieuwd dus ik dat aangekaart in de auto.

Van G:

En wie was die man die zo graag wilde schieten?

Iets:

Ja, die man die ken ik wel die woont nog altijd in het dorp, dat was toen nog een jonge militair denk ik en die dacht ja ik lig hier om die Duitsers van Wijdenes af te houden en toen kwamen ze eraan en toen dacht hij hup de wal uit en schieten.

Maar die auto die ging niet de weg op maar die reed door de provinciale weg op dus toen hadden ze geen last maar ze lager er toen wel heel..... en die Dijnum die is thuisgekomen en die heeft dat direct aan zijn vrouw verteld.

Want die vrouw die sprak ik en die zei ook dat is er toen gebeurd, ja.

Van G:

Jongens ik wil even vragen, jullie hebben nu gepraat over na de oorlog en hoe je daar tegenaan ging kijken over de informatie die je kreeg. Even heel categorisch, ieder even apart hoe oud was je toen de oorlog uitbrak en hoe is het op je overgekomen toen Wilhelmina naar Engeland ging?

Eh.... Prima,dat ..

... onverstaanbaar) in België dat bespottelijk, je kon toch wel nagaan dat de Duitsers ze direct in zouden sluiten en misschien wel dood schieten, dat wist je toch ook niet.

Iets:

Ja ik geloof dat wij het allemaal wel als positief toen gezien hebben dat ze weggingen. We vonden het ook prachtig als we foto's uit Canada kregen, want die kwamen weleens foto's van Juliana.

An:

We kregen ook van die boekjes hebben ze dat wel eens verteld. Van die kleine boekjes die dropten ze, de Engelsen. Ik heeft er verschillende gevonden.

Iets:

Was dat niet Vrij Nederland?

An:

Nee boekjes uit Engeland. Hoe ze heetten weet ik niet. Mooie kleine boekjes. Toen is er een keer een valse bij geweest die was door de Duitsers gedrukt en daar stond dan allemaal gemene informatie in.

Iets:

Jan die al die boekjes vast wel.

Van G:

Maar wat stond er in die boekjes?

Iets:

Nou gewoon nieuws van Engelse zijde. En er stonden wel eens fotootjes in van Juliana. Er zijn later nog ansichten van gemaakt geloof ik, prinses Juliana mel.....

An:

Je vond ze langs de kant van de weg.

Je keek er eigenlijk altijd naar. Ik ging op de fiets van Hoorn naar Wijdenes, je keek eigenlijk altijd en dan een enkele keer dan was er een.

Iets:

Het was ook zo.....dat was om wanorde te brengen maar dan werden die zilveren strookjes uit de vliegtuigen gegooid, dat was voor radar ja, enorme hoeveelheden zilveren strookjes kwamen er overal terecht. Wij waren thuis...

Van G:

Wanneer was bij jullie bekend de dreiging van de inondering van de Wieringemeer en überhaupt het onder water zetten van west-Friesland ?

An:

Mijn moeder was er altijd heel erg bang voor dat dat zou gebeuren. Maar de Wieringemeerkort voordat het gebeurde denk ik want er was telefonische verbinding met de Wieringemeer dus dat is vast heel kort ervoor, want ze zijn er ook op uitgestuurd om AC de Graaf te bevrijden dus.

Iets:

Dat was voor de inundatie waarschijnlijk. Of dezelfde dag?

An:

Hij is niet direct helemaal onder water gekomen. In dat boek staat er ook over. Ze hebben zelfs sluizen hebben ze niet kapotgemaakt want er liep zoveel water in de Wieringemeer dat verderop op het Ijsselmeer kregen ze last van te weinig water. Dat staat in het boek.

Remmelt:

Kwamen er ook vluchtelingen deze kant uit?

Iets:

Jazeker. Jaaaa.Die kwamen vaak bij boeren, ze namen vaak hun vee ook mee. En die werden hier dan weer geholpen door de boeren, die had een paar koeien en die had een paar koeien en de mensen die kwamen toch ook hier naar toe.

An:

Maar toch niet zover tot in Wijdenes dacht ik.

Iets:

In Wijdenes heb ik er nooit van gehoord maar hier wel.
Louis bedankt de dames.

Iets:

Graag gedaan.

An:

Ter ere van onze ouders. Toch wel. Absoluut.

Het grieft me altijd nog, nu, nou heb ik net gisteren die documentaire gezien over de Joden, uit Nederland zijn de meeste Joden geëvacueerd, geëvacueerd, mooi woord, ja dat voel ik ook op mijn schouders, ik denk nou we hebben zo ons best gedaan, en ik weet ook niet of het wel echt helemaal waar is of dat het ons gewoon in de schoenen geschoven wordt door andere landen. Ze waren ook van plan om van Nederland een Duitse provincie te maken daarom hebben ze ons zo ingepakt. Niet een apart land blijven, nee een Duitse provincie.

Iets:

Ze kunnen het de Nederlanders echt niet kwalijk nemen dat de joden gedeporteerd zijn.

An:

Wij hadden zo een goed geolied ambtenaren apparaat en daarom ging het zo vlot.

Iets:

Ja dat is natuurlijk wel waar maar aan de andere kant er waren ook een heleboel joden, ik heb het van de week nog ergens gelezen, die dat ook helemaal niet wilden. Wie was het Leo niet, ik denk Eus, Simon van Collem, dat die schreef ik ben ondergedoken maar mijn ouders die wilden dat perse niet want die vonden dat kon je niet maken en die zijn dan ook omgekomen.

Maar ik denk dat er een heleboel Joden zo waren.

An:

Ik ben nog in Rotterdam nog een keer met Simon een avondje uit geweest en toen op straat bracht hij me naar huis en toen zegt hij als ik hier nou dood neerviel wie zou je dan waarschuwen. Nou daar moest eens even over nadenken. Ik weet niet meer wat ik zei.

Iets:

Maar familie had hij niet meer.

An:

Ja ik denk dat hij dat bedoelde.

Iets:

Ik had een tante in Amsterdam en die kwam bij ons helemaal ontdaan want die had boven burens en dat waren Joodse mensen en op een gegeven moment waren die mensen weg, dat was nog in de eerste oorlogsdagen, en zij hadden een vogeltje en dat stond bij hun boven en de burens die horen dat vogeltje maar jammeren en jammeren.

Toen de volgende dag kwam dat gezinnetje toch weer terug, toen zei ze ja we hadden willen vluchten maar dat is niet gelukt. Toen zeiden de burens nou als jullie nou ooit weer eens van plan zijn om weg te gaan dan moet jullie er wel even om denken dat jullie dat vogeltje bij

ons brengen want dat vinden we zo triest dat dat vogeltje daar alleen in huis zit. Nou hadden ze gezegd neem jij dat vogeltje dan maar mee want wie weet gaan we nog weer eens weg. Dus dat vogeltje dat kwam bij mijn tante. De volgende dag kwamen de tussenduren, want hun woonde 2 hoog en mijn tante woonde beneden en de mensen die ertussen woonden die kwamen bij mijn tante en die zeiden, het gaat hier niet goed, het stinkt er zo, ik geloof vast dat er wat gebeurd is en toen hebben ze de politie gewaarschuwd en toen had het hele gezin zich vergast.

Dat was vreselijk. Zo was dat toen bij de joden ergens hadden ze een angst en ze wisten niet welke kant ze op moesten. De meeste zijn dus als kuddedieren naar Duitsland gegaan. Maar niet in de eerste plaats geloof ik omdat de Nederlanders hen niet helpen wilden. Het was de angst die hen wegdreef, dat denk ik.

Ik heb net op de televisie gisteravond gezien dat er zoveel half joden in Duitse dienst geweest zijn, die hebben meegevochten in de oorlog. Wisten jullie dat?
Heb je het gezien gisteravond?